

L-OMBUDSMAN EWROPEW

L-Ombudsman Ewropew imexxi inkjesti dwar każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji tal-Unjoni Ewropea, fuq inizjattiva proprja tiegħu jew tagħha jew abbażi ta' lmenti miċ-ċittadini tal-UE. L-Ombudsman jiġi elett mill-Parlament Ewropew għat-tul tal-leġislatura tal-Parlament.

IL-BAŽI ĠURIDIKA

L-Artikoli 20, 24 u 228 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) u l-Artikolu 43 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea.

L-istatus u l-obbligi tal-Ombudsman ġew speċifikati permezz ta' deċiżjoni tal-Parlament tad-9 ta' Marzu 1994 li ttieġdet wara konsultazzjoni mal-Kummissjoni u bl-approvazzjoni tal-Kunsill (ĠU L 113, 4.5.1994, p. 15 – kif emendata permezz tad-deċiżjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-14 ta' Marzu 2002, ĠU L 92, 9.4.2002, p. 13 u tat-18 ta' Ġunju 2008, ĠU L 189, 17.7.2008, p. 25). L-Ombudsman imbagħad adotta dispożizzjonijiet li jimplimentaw din id-deċiżjoni. Il-proċeduri biex jiġi elett u jitneħħa l-Ombudsman huma stabbiliti fl-Artikoli 219 sa 221 tar-Regoli ta' Proċedura tal-Parlament.

L-OBJETTIVI

Maħluqa permezz tat-Trattat ta' Maastricht (1992) l-istituzzjoni tal-Ombudsman Ewropew għandha l-għan li:

- ittejjeb il-ħarsien taċ-ċittadini fir-rigward ta' każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, mill-korpi, mill-uffiċċji jew mill-aġenziji tal-Unjoni Ewropea;
- u, permezz ta' dan, issaħħaħ it-trasparenza u r-responsabilità demokratika fil-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet u fl-amministrazzjoni tal-istituzzjonijiet tal-UE.

A. L-istatus

1. L-elezzjoni

a. Ir-rekwiżiti

L-Ombudsman

- għandu jissodisfa l-kundizzjonijiet meħtieġa biex jeżerċita l-ogħla funzjonijiet ġuridiċi f'pajjiżu jew ikollu l-kompetenza u l-esperjenza meħtieġa biex jissodisfa kif xieraq id-dmirijiet tal-Ombudsman;
- għandu jagħti garanzija tal-indipendenza assoluta tiegħu.

b. Il-proċedura

Fil-bidu ta' kull leġislatura jew fil-każ tal-mewt, ir-riżenja jew it-tneħħija mill-kariga tal-Ombudsman, il-President tal-Parlament Ewropew isejjaħ għal nomini għall-uffiċċju tal-Ombudsman u jagħti limitu ta' żmien sa meta jistgħu jiġu pprezentati. In-nomini jrid ikollhom l-appoġġ ta' mill-inqas 40 Membru tal-Parlament Ewropew li huma ċittadini ta' mill-inqas żewġ Stati Membri. In-nomini jitressqu lill-Kumitat għall-Petizzjonijiet tal-Parlament, li mbagħad jikkunsidra l-ammissibilità tagħhom. Il-Kumitat jista' jitlob li jisma' lill-persuni nominati. Lista ta' nomini ammissibbli mbagħad titressaq għall-votazzjoni fil-Parlament. L-Ombudsman jiġi elett b'maġġoranza tal-voti mitfugħa.

2. Il-mandat

a. It-tul ta' żmien

L-Ombudsman jiġi elett mill-Parlament wara kull elezzjoni Ewropea għat-tul tal-leġislatura tiegħu. Huwa jista' jerga' jiġi elett.

b. Id-doveri

L-Ombudsman:

- għandu jkun kompletament indipendenti fil-qadi ta' dmirijietu, fl-interess tal-Unjoni u taċ-ċittadini tagħha;
- ma għandux jitlob u lanqas jaċċetta istruzzjonijiet minn kwalunkwe gvern, istituzzjoni, korp, uffiċċju jew entità;
- għandu jastjeni minn kull att li ma jkunx kompatibbli man-natura ta' dmirijietu;
- ma għandu jkollu l-ebda attività politika, amministrattiva jew professjonali oħra, sew jekk bi qliegħ u sew jekk le.

3. It-tneħħija

L-Ombudsman jista' jitneħħa mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QĠUE) fuq talba tal-Parlament jekk ma jkunx għadu jissodisfa l-kundizzjonijiet meħtieġa għall-qadi ta' dmirijietu jew jekk jinstab ħati ta' każ serju ta' kondotta ħażina.

B. Ir-rwol

1. Il-kamp ta' applikazzjoni

L-Ombudsman jittratta każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji jew l-aġenziji tal-Unjoni Ewropea.

a. L-Ombudsman jista' jsib amministrazzjoni ħażina jekk istituzzjoni tonqos milli tirrispetta:

- id-drittijiet fundamentali,
- ir-regoli jew il-prinċipji legali,
- il-prinċipji ta' amministrazzjoni tajba.

L-inkjesti tal-Ombudsman Ewropew jikkonċernaw prinċipalment:

- it-trasparenza/l-obbligu ta' rendikont,
- il-kultura tas-servizz,

- ir-rispett għad-drittijiet proċedurali,
- l-użu xieraq tad-diskrezzjoni,
- ir-rispett tad-drittijiet fundamentali,
- ir-reklutaġġ,
- il-ġestjoni tajba ta' kwistjonijiet relatati mal-persunal tal-UE,
- il-ġestjoni finanzjarja soda,
- l-etika,
- il-parteciġazzjoni tal-pubbliku fit-teħid tad-deċiżjonijiet fl-UE.

Madwar terz tal-inkjesti li l-Ombudsman iwettaq kull sena jikkonċernaw in-nuqqas tal-għoti ta' informazzjoni jew ir-rifjut li tiġi pprovduta informazzjoni.

b. L-eċċezzjonijiet

Dawn il-każijiet li ġejjin huma esklużi:

- azzjoni tal-QĠUE u l-Qorti Ġenerali li jaġixxu fir-rwol ġudizzjarju tagħhom. L-inkjesti tal-Ombudsman dwar il-QĠUE huma marbuta biss mal-attivitajiet mhux ġudizzjarji tagħha, pereżempju, offerti, kuntratti u każijiet tal-persunal;
- ilmenti kontra awtoritajiet lokali, reġjonali jew nazzjonali, anke meta dawn l-ilmenti jirreferu għal kwistjonijiet marbuta mal-Unjoni Ewropea;
- azzjonijiet minn qrati jew ombudsmen nazzjonali: l-Ombudsman Ewropew ma jservix ta' qorti tal-appell kontra deċiżjonijiet meħuda minn dawn il-korpi;
- każijiet li ma jkunux għaddew mill-proċeduri amministrattivi xierqa tal-organizzazzjonijiet konċernati minn qabel;
- ilmenti kontra uffiċjali individwali tal-UE b'rabta mal-imġiba tagħhom.

2. Ir-referenzi

L-Ombudsman jaġmel inkjesti li jidhirlu li jkun hemm raġuni għalihom, fuq inizjattiva proprja jew abbażi ta' lmenti mressqa lilu minn ċittadini tal-UE jew kull persuna fiżika jew ġuridika li jkollha r-residenza jew l-uffiċċju registrat tagħha fi Stat Membru, direttament jew permezz ta' Membru tal-Parlament Ewropew, għajr fejn il-fatti allegati jkunu jew kienu suġġetti għal proċeduri legali.

3. Is-setgħat fit-tmexxija tal-inkjesti

L-Ombudsman jista' jitlob informazzjoni minn:

- istituzzjonijiet u korpi, li huma meħtieġa li jipprovdulu l-informazzjoni li jitlobhom u li jgħid access għad-dokumenti konċernati, għajr jekk ikunu pprojbiti li jaġmlu dan għal raġunijiet ta' segretezza ġġustifikati kif jixraq;
- uffiċjali u impjegati oħra ta' dawn l-istess istituzzjonijiet u korpi, li jintalbu jixhdu fuq talba tal-Ombudsman, minkejja li jibqgħu marbuta bid-dmir tagħhom tas-segretezza professjonali;

- L-awtoritajiet tal-Istati Membri, li għandhom jikkonformaw sakemm divulgazzjoni b'hal din ma tkunx ipprojbita bil-liġi jew b'regolament; madankollu, anke f'każijiet b'hal dawn, l-Ombudsman jista' jikseb l-informazzjoni bil-kundizzjoni li ma jiżvelahix.

Jekk ma jiksibx l-għajnuna meħtieġa, l-Ombudsman għandu jinforma lill-Parlament, li mbagħad jieħu l-miżuri meħtieġa. L-Ombudsman jista' wkoll jikkoopera ma' Ombudsmen oħra tal-Istati Membri, suġġett għad-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali konċernata. Jekk ikun jidher li l-informazzjoni tkun relatata ma' kwistjoni li tinvolvi l-liġi kriminali, l-Ombudsman javża immedjatament lill-awtoritajiet nazzjonali kompetenti u lill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF). Jekk ikun il-każ, l-Ombudsman jista' wkoll jinforma lill-istituzzjoni tal-UE li lejha jkun responsabbli l-uffiċjal jew il-membru tal-persunal ikkonċernat.

4. Ir-riżultati tal-inkjesti

Kull fejn huwa possibbli, l-Ombudsman għandu jaġixxi b'kooperazzjoni mal-istituzzjoni jew mal-korp konċernat sabiex tinstab soluzzjoni li tissodisfa lil min ikun ressaq l-ilment. Jekk l-Ombudsman isib li seħħ każ ta' amministrazzjoni ħażina, ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu jiġu riferuti lill-istituzzjoni jew lill-korp konċernat u dawn ikollhom perjodu ta' tliet xhur biex jinfurmaw lill-Ombudsman dwar l-opinjoni tagħhom. Jekk l-istituzzjoni ma taċċettax ir-rakkomandazzjonijiet proposti, l-Ombudsman jista' jfassal rapport speċjali li jintbagħat lill-Parlament Ewropew. Min-naħa tiegħu, il-Parlament Ewropew jista' jfassal rapport dwar ir-rapport speċjali ppreżentat mill-Ombudsman. Fl-aħħar nett, l-Ombudsman għandu jinforma lil min ressaq l-ilment dwar ir-riżultat tal-inkjesta tiegħu, l-opinjoni li tkun tat l-istituzzjoni jew il-korp konċernat u r-rakkomandazzjonijiet personali tiegħu.

C. L-amministrazzjoni

L-Ombudsman huwa megħjun minn segretarjat, li l-persunal tiegħu huwa suġġett għar-regoli tas-servizz ċivili Ewropew. L-Ombudsman jaħtar il-kap tas-segretarjat.

D. L-attivitajiet

L-ewwel Ombudsman, is-Sur Jacob Söderman, inġat dar btejn, minn Lulju tal-1995 sal-31 ta' Marzu 2003. Matul il-mandat tiegħu, il-Kodiċi ta' Mġiba Amministrattiva tajba ġie approvat mill-Parlament (fl-2001). Il-Kodiċi huwa kodiċi ta' proċedura li jqis il-prinċipji tad-dritt amministrattiv Ewropew li jinsab fil-ġurisprudenza tal-QĠUE u jispira ruħu wkoll mill-leġiżlazzjonijiet nazzjonali. L-Ombudsman jirreferi għal dan il-kodiċi meta jkun qed jinvestiga jekk kienx hemm amministrazzjoni ħażina, u b'hekk fl-inkjesti tiegħu jistrieħ fuq id-dispożizzjonijiet ta' dan il-kodiċi. Barra minn hekk, il-Kodiċi jservi wkoll ta' gwida u ta' riżorsa għall-uffiċjali tal-UE, billi jinkoraġġixxi l-oġġla standards fil-qasam tal-amministrazzjoni.

Nikiforos Diamandouros kien Ombudsman Ewropew minn April 2003 sal-14 ta' Marzu 2013, meta kien irriżenja b'effett mill-1 ta' Ottubru 2013. Fil-11 ta' Lulju 2006, l-Ombudsman ressaq proposta biex isiru xi aġġustamenti tal-Istatut tal-Ombudsman, li kienet appoġġjata mill-Kumitat għall-Petizzjonijiet, mill-Parlament u mill-Kunsill. L-Istatut ġie emendat biex isaħħaħ u jikkjarifika r-rwol tal-Ombudsman,

pereżempju f'dawk li huma aċċess għad-dokumenti u n-notifika ta' informazzjoni lill-OLAF meta din jista' jkun li taqa' fil-kompetenza tiegħu.

L-Ombudsman Irlandiża preċedenti, Emily O'Reilly, wara li ġiet eletta mill-Parlament Ewropew matul is-sessjoni parzjali ta' Lulju 2013, ħadet il-kariga tagħha ta' Ombudsman Ewropew fl-1 ta' Ottubru 2013. Hija tejbet il-viżibilità tar-rwol tal-Ombudsman billi ffukat fuq il-kwistjonijiet li huma fiċ-ċentru tal-attenzjoni taċ-ċittadini, pereżempju billi żgurat trasparenza ikbar fil-lobbying, il-gruppi ta' esperti, l-aġenziji tal-UE (l-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta, Frontex) u n-negozjati internazzjonali (Sħubija Trans-Atlantika ta' Kummerċ u ta' Investiment, TTIP), kif ukoll billi tejbet ir-regoli dwar l-iżvelar ta' informazzjoni protetta u dwar l-inizjattiva taċ-ċittadini Ewropej. Wara l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2014, hija ġiet ikkonfermata mill-ġdid għal perjodu ieħor ta' ħames snin, u ntrabtet li tkompli bl-implimentazzjoni tal-istrategija tagħha "Lejn l-2019", li tiffoka fuq "Impatt, Relevanza u Viżibilità".

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Għalkemm huwa indipendenti għalkollox fit-tweqqif ta' dmirijietu, l-Ombudsman huwa ombudsman parlamentari. Huwa għalhekk li l-Artikolu 228 TFUE, li jittratta l-Parlament Ewropew, huwa msemmi fil-Kapitolu 1. L-Ombudsman għandu relazzjonijiet mill-qrib mal-Parlament, li għandu s-setgħa esklużiva li jeleġġi l-Ombudsman u li jitlob lill-QĠUE jneħħih, li jstabbilixxi r-regoli li jirregolaw l-eżerċizzju ta' dmirijietu, jgħinu fl-investigazzjonijiet tiegħu u jirċievi r-rapporti tiegħu. Il-Kumitat għall-Petizzjonijiet, abbażi tar-Regoli ta' Proċedura (l-Artikolu 220), ta' kull sena jhejji rapport dwar ir-Rapport Annwali dwar l-attivitajiet tal-Ombudsman. F'dawn ir-rapporti, ripetutament enfasizza li l-istituzzjonijiet tal-UE għandhom jikkooperaw bis-sħiħ mal-Ombudsman Ewropew sabiex jiżdiedu t-trasparenza u l-obbligu ta' rendikont tal-Unjoni, b'mod partikolari billi jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tiegħu jew tagħha.

Ina Sokolska / Ottavio Marzocchi
10/2018

